

Laboratorium Transportu Kolejowego i Publicznego Transportu Zbiorowego

Z dniem 17 października 2016 r. rozpoczęło swoją działalność w ramach Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych (CARS) Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego – Laboratorium Transportu Kolejowego i Publicznego Transportu Zbiorowego. Jest ono kolejnym przejawem realizacji statutowych zadań CARS w obszarach sektorów regulowanych i szczególnych.

Jest kilka powodów utworzenia tego Laboratorium.

Po pierwsze, zagadnienia regulacji i ochrony konkurencji w sektorze transportu kolejowego i szeroko rozumianego publicznego transportu zbiorowego ma tak w Polsce, jak i w całej Unii Europejskiej ogromne znaczenie. Od 1991 r. prawodawca unijny konsekwentnie dąży do wprowadzenia prokonkurencyjnych mechanizmów w transporcie kolejowym. Rozwiązania te są przyjmowane w ramach kolejnych tzw. „pakietów kolejowych”, w tym jego ostatniej odsłony – IV. Pakietu kolejowego, składającego się z dwóch filarów technicznego i politycznego. Pakiet ten przewiduje w niektórych przypadkach długie okresy przejściowe. Oznacza to, że zakres regulacji tego rynku nie został jeszcze ostatecznie ukształtowany. Zasadniczym celem działań prawodawcy unijnego w zakresie pasażerskich przewozów kolejowych jest zwiększenie udziału kolei w przewozach, jako przyjaznego środowiska środka transportu, a także dostarczenie społeczeństwu powszechnie dostępnych, masowych, cechujących się wysoką jakością i bezpieczeństwem usług publicznych w zakresie przewozów kolejowych. Oba cele są ze sobą ściśle związane. Poprawa jakości usług ma bowiem zachęcać nowych klientów do korzystania z transportu kolejowego. Zasadniczo osiągnięciu tych celów ma służyć wprowadzenie konkurencji w zakresie działalności polegającej na wykonywaniu pasażerskich przewozów kolejowych. Podobne działania podejmuje UE w odniesieniu do całego rynku publicznego transportu zbiorowego. W związku z tym, zagadnienie to cieszy się zainteresowaniem zarówno przedsiębiorstw kolejowych

(publicznych i prywatnych), operatorów publicznego transportu zbiorowego i ich licznych organizacji gospodarczych, jak i zarządców infrastruktury oraz organizatorów publicznego transportu zbiorowego. Zagadnienie to pozostaje także w kręgu zainteresowań organizacji pozarządowych. Zajmuje one istotne miejsce w działalności europejskich (np. Agencja Kolejowa Unii Europejskiej – ERA) i polskich (głównie Urząd Transportu Kolejowego) organów regulacyjnych.

Po drugie, aktualnie w polskiej nauce nie ma jednostki naukowej o profilu odpowiadającym założeniom Laboratorium Rynku Transportu Kolejowego i Publicznego Transportu Zbiorowego (wciąż dominują wydziały transportu polskich politechnik). *Nota bene* niewiele jest też takich prestiżowych ośrodków w Europie i świecie. W Polsce wyodrębnione jednostki naukowe zajmujące się problematyką rynku transportu kolejowego i publicznego transportu zbiorowego funkcjonują zasadniczo na uczelniach zajmujących się prawem, ekonomią lub technologią transportu, głównie w ramach katedr i zakładów publicznego prawa gospodarczego. Zajmują się zatem ww. rynkami jedynie w szerszym kontekście regulacji sektorów infrastrukturalnych. Przy czym szeroko rozumiany sektor publicznego transportu zbiorowego rzadko stanowi przedmiot badań tych jednostek. Zgodnie z ideą CARS zadaniem Laboratorium Rynku Transportu Kolejowego i Publicznego Transportu Zbiorowego będzie prowadzenie interdyscyplinarnych, prawno-ekonomicznych badań naukowych nad regulacją gospodarczą i ochroną konkurencji w sektorze transportu kolejowego i szerzej rozumianego publicznego transportu zbiorowego. Wskazane podejście badawcze ma wyjątkowo silne uzasadnienie w odniesieniu do tych sektorów, gdzie warstwa prawna i ekonomiczna są ze sobą ściśle zespolone, tak w nauce jak i w praktyce.

Po trzecie, w Polsce wciąż niewiele jest publikacji naukowych – prawniczych i ekonomicznych – z zakresu regulacji transportu kolejowego i publicznego transportu zbiorowego oraz pomocy publicznej na projekty infrastrukturalne. CARS spróbuje zastąpić tę lukę, m.in. w formie specjalnego – kolejowego – zeszytu *internetowego Kwartalnika Antymonopolowego i Regulacyjnego*.

Utworzenie Laboratorium Transportu Kolejowego i Publicznego Zbiorowego pozwoli na kontynuację i intensyfikację szerokiego spektrum działań ukierunkowanych na poznanie (badania i ekspertyzy naukowe) i praktyczne wspieranie procesów legislacyjnych i organów regulacyjnych oraz uczestników rynku transportu kolejowego i publicznego transportu zbiorowego (przedsiębiorstwa kolejowe, operatorzy publicznego transportu zbiorowego, operatorzy infrastruktury usługowej, zarządcy infrastruktury, itp.) dostosowujących swoje

działania do wymogów prawa transportu kolejowego i szerzej rozumianego publicznego transportu zbiorowego oraz prawa konkurencji (*compliance*). Laboratorium będzie inicjowało i redagowało publikacje naukowe, organizowało konferencje naukowe oraz warsztaty i szkolenia praktyczne. W ramach CARS podejmiemy też szeroką współpracę z innymi krajowymi i międzynarodowymi placówkami zajmującymi się sektorami transportu kolejowego i publicznego zbiorowego. Mamy nadzieję, że możliwe będzie dzięki temu pozyskanie do współpracy naukowo-badawczej i afiliowanie przy CARS licznych akademików i praktyków.

Warszawa, 19 października 2017 r.